

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz	
hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy órá helyben	1 "
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogad-	
hatunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szerkesztői részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször használt garmond sor vagy annak tere, 6kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22), Haasenstein et Vogler
Wien
Wallfischgasse Nr. 10.

Nyitltéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1874 évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

A földadó reformja.

(M. A.) A képviselőház osztályaiban eddig már valószínűleg megkezdett a földadó szabályozásáról szóló nagy horderejű törvényjavaslata tárgyalása. E javaslat úgy a múlt mint a jelen országgyűlési ülészek alatt átment egy külön szakbizottság ismételt tanácskozásainak retortáján, többszörös átdolgozás után jelenleg oly alakban jelenik meg a törvényhozás előtt, hogy alaposan remélhetjük, miszerint a legrövidebb idő, talán még a jövő hó folytán törvényre fog emelkedni.

Szlávy kormányfőnöknek a Deák-körben tett nyilatkozatai szerint a ministerium igen nagy súlyt fektet arra, hogy a mondott időköz alatt a földadó-szabályozási törvény megalkotassék. Csakis ezen időhatár megtartásával válnak ugyanis lehetővé az, hogy az új általános földadó-kataszter előmunkálatai még a jelenlegi téli évszak folytán megkezdessenek s a folyó év nyarán már a külső munkálatok is meginduljanak. Ha a törvényhozás a javaslat

tárgyalásánál a főnebb jelzett idővel nem fogna beérni, azon esetben a földadó-reformra nézve az egész év veszendőbe megy.

Már pedig több mint elég okunk van e reform mű megkezdésének siettetésére, főleg ha meggondoljuk, hogy a kataszteri szakbizottság jelentése és a legapróbb részletekig kiterjedő előszámításai szerint úgy is legalább negyedél év fog szükségeltetni az új földadó-kataszter teljes elkészítésére.

A hosszú idő mellett rendkívül nagy költséget — a bizottsági számítás szerint nem kevesebb mint 6.590.202 frtot — fog igénybe venni a földadó-kataszteri munkálatok végrehajtása, a mely új kiadásnak nyomasztó terhét az állampénztár mostani nyomasztó helyzetében kétszeresen érezni fogjuk.

Azonban ha valami, úgy bizonyára e kiadás dusan meg fogja hozni gyümölcseit. A földadó-reform megszüntetendű azon kivívó aránytalanságot, azon szembeszökő igaztalanságokat, melyekkel a föld jelenlegi megadóztatásánál minden lépten-nyomon találkozunk. És e kiegyenlítés, főleg pedig a hazánk egyes vidékein lényegesen megváltozott földérték-viszonyok tekintetbevételével lehetővé válik a földadó minden emelése nélkül, vagy a legrosszabb esetben is igen jelentéktelen emelésével az államnak csak e czímen legalább 7—8 milliónyi bevétel szaporodásra tenni szert.

A földadó-szabályozási törvényjavaslat szerint azon évtől kezdve, melyben az alkotandó törvény szerinti adókievetés életbe lépne, az évenként kiállítandó állami földadó harmincz millió o. é. frtban veendő fel, ezen összeghez vettetőn ki a földterhementesítési alap javára még negyven százaléknál járulék.

A volt pénzügyminister előterjesztése ily összegben tartja szükségesnek megállapítani földadónkat, ha azt akarjuk, hogy a többi adó-nemeknek ehhez idő mit adó reformjával a magyar állam rendes kiadásai fedezhetők legyenek rendes bevételei által.

Adórendszerünk égetően szükséges reformjának ezek szerint az ujonnan készitendő földadó-kataszter képezi alapfeltételét. Mint e feltétel realizálásának eszközeit, örömmel üdvözljük az új törvényjavaslatot, s várjuk intézkedéseinek mielőbb leendő megvalósítását.

— A képviselőház osztályai kivéve a IV. és VII-ik mint folyó hó 12-én d. e. 10 órákor tar-

az uton fekre. A sors különös intézése folytán éppen Madrászba vetődött le mint esztől vesztett koldus kereste házról-házra kenyerét, míg a történet Róbert ajtaja elé vezérlés s itt ért véget utazási célja, de egyszersmind élete is.

Senki sem sejté Róbert személyében a bűnöst, de neki most nyílnak fel szemek, örvétének sulya felett. Egy földi bíró sem vonhatja őt felelősségre, de ő elítéli önmagát. Hónapokat tölt fájdalmas elmélkedésekbe elmélyedve, saját elvelemültsége felett s az önkínzás legkülönbözőbb neveit forgatva eszébe, de vétkéhez mérve, mindannyi igen csakélynek tetszik előtte. Egy öreg bramin tesz meghitté, mivel e felekezeti vallásai következtében találkoznék, mint bárki más, a testnek mindennemű sanyargatásában s mivel ezen, az angolok által csak örültek tartott s magányban lakó remetének keblében, biztosan eltemetve bízott titkát a bűnös, elfedve azok elől, kiktől leginkább retteghete Róbert, hogy tudomásukra ne jusson. Mindazon tanácsok azonban, melyeket az öreg indus bölcs ad neki, valahányszor vétkének kínzó öntudata őt ösztönöz keblét feltárni előtte, nem felelt meg ezéjának. Egyszer egy tikasztó éjelen lázas álmaiban megjelent neki hajdani főnökének nyomorult rongyokkal fedett alakja, a mint a misztikus gyűjtögetett. S midőn Róbert — álmaiban közeledni akart hozzá, hogy egy marék aprópénzt adjon neki, a koldus visszalökte őt e felkiáltással:

„Te igen alávaló vagy, hogy engem megajándékozhass! de vezekelj így, miként én, hogy isten irtalmazzon neked is, miként hozzám irtalmaz volt.“ Erre a szerencsétlen felébred. — Reggel azonnal siet braminjához. Megtalálta, kiált messziről neki. Találtam egy módját a vezeklésnek, oly módját, mely — eléggé borzasztó. Oly állapotba fog ez he-

tott tanácskozásiban a földadó szabályozásáról szóló javaslatot vették tárgyalás alá, mely általánosságban elfogadtatott.

Nevezetesebb vita csak az V. osztályban volt, hol Stoll Károly a javaslat elvetését és helyette a jelenlegi kataszter kiigazítását indítványozta, miáltal egy idő, mint különösen nevezetesen pénzbeli megakarítás érhető el. Az indítvány azonban elesvén, az osztály a javaslatot általánosságban elfogadta és belement a részletes tárgyalásba. A módosítások közül felmilitjük, hogy a földadónak 30 millióban lett megállapítása és a 20 évi időtartam úgy szintén a becsülő jászai biztos elvettett ezen osztályban.

Az I. o. az 5. §-ig haladt; a II. o. a 30-ig; a III. o. a 22. §-ig; a VI. o. az I. fejezetig a VIII. o. a 23 §-ig; a IX. o. a 16 §-ig haladt tárgyalásában. Lényeges módosítás ezen osztályokban nem történt, mindnyájan elfogadták a 30 millió adóalapot és a 20 évi tartamot. A tárgyalás részint holnap, részint holnapután folytatattatni fog.

— A képviselőház 21-es nagy bizottsága, — az ünnepek előtt megalakulván — 12-én este 5 órákor kezdte meg működését. Ez ülés csak az elhelyezkedés és eljárás előleges kérdéseire szorítkozott. Az elnök kifejezvé — egy pár szóban — ohajtását, hogy a bizottság munkálatai sikereseleg legyenek: felhozta a tanácskozási helyiség berendezésének hiányosságát, mely feltűnt mindenkinek, mi helyt a terembe lépett.

Hogy ez jövőre másként legyen, megtörténtek iránta az intézkedések.

A második kérdés a tárgyalások nyilvánosságára vonatkozott. Báró Sennyey Pál ugyanis indítványozta, hogy a tárgyalásokról gyorsírási napló vezetessék, mely — addig is míg a tanácskozási eredményt képző jelentéssel s illetőleg javaslatokkal együtt a Ház asztalára tétetnek — a bizottság tagjainak nyilatkozataira nézve biztosítják a hiteles czáfolatot a téves hírek és állítások ellenében. Tisza Kálmán kijelenté, hogy ő is ohajtja a stenograph jegyzeteket, melyeknek használhatóságát nem kellene elzárni a saját szem, mert legjobb a teljes nyilvánosság. És ilyen értelemben is történt a megállapodás.

Ekkor azon kérdés merült fel, hogy mi legyen a kiindulási pont és a tárgyalási alap. Tisza Kálmán indítványozta, kéretűk fel a ministerium arra, hogy terjesszen elé egykét nap alatt, egy tömör kimutatást a mostani rendszer mellett jövőre sem nélkülözhető kiadásokról. Ezen indítvány felett és körül sok nyilatkozat történt, míg végre el is fogadtatott, a jelenlévő kormányfőnek kijelentvén, hogy

lyezni, mely gazdaimást annyival fogja felülmúlni, mennyivel inkább érezheti az épelméjű a nyomort, mint az örült. Ekkor Róbert elrendezi házat s minden ügyeit Indiában s a legcélszerűebben s oly módon, hogy vagyona s minden birtoka, bármi törtenjen is, egy unokaöccsére szálljon, kit Skotziában neveltetett s hossz-as távolléte alatt sem felede el.

Mindezt elintézőn, hajóra száll, Európa felé indul, senki nem tudja mi okon, és senki többé nem hallott róla semmit.

Az öreg Bramin, ki meghittje volt, beszélt el nekem néhány évvel a szerencsétlen Róbert eltűnése után e történetet, a mennyire előtte is tudva volt és őn barátom itélje meg, ha ennek folyamata igazolja-e a bűnös önkínzását, vagy nem?

— Az oly nemű vezeklést igen is mindenesetre — viszonzá Eduárd — mely benső bűnbánaton és való megbánáson alapul, de ehez nincs szükség okoskodó élelműséggel kitervezett eszközökre, hanem csak jobbulás utáni törekvés és öredelmes szív; és soha a testnek eltempitására, melyhez külsőleg ható szerek is elégségesek. Ki tudja minő kínos és nélkülözésekkel teljes életet választott a szerencsétlen ember magának: de nem tudjuk, hogy vajon ez életmód megneve ité, megtisztít és megnyugtató-e őt, vagy csak elto mpitá lelkét? Ama benső lelki vezeklést Róbert ép úgy eszközösheté vala, palotájában s gazdagságának méltóképen felhasználása közben.

Látszik, hogy tanácsadja egy babonás hitű, tulfejlesztett eszmékkel teljes bálványimádó volt s higgye el barátom, az őn Róbertje is inkább különöz, mint valódi megtérő bűnbánó ember: s sokkal inkább hasonlít egy megriasztott nabobhoz,

azon kimutatást előadhatja néhány nap alatt. Hátra volt a kérdés, vajon addig ne legyen ülés? Elhatározatott, hogy legyen, mert a bizottság elkezdheti az elvi kérdések általános megvitatását az ország pénzügyi helyzetének eléggé nyilvános adatai szerint is, és a nélkül, hogy a miniszteri előterjesztéstől kellene függővé lenni az eszmék kicserélését. A közelebbi ülés tehát szerdán este 5 órákor lesz.

A véd-himlőjtasról s annak hasznosságáról.

(Folytatás.)

Mindamellett kezd terjedni a hit a laikus közönség körében, hogy a himlőjtas, ha nem is éppen abszolút ártalmas, de naszontalan. S e városban is, bár a himlő járványosan crakodik s eddig legalább is 150—200 eset észleltetett*) a várhatólag a járvány még erejében növekedni fog, a mennyiben elismert tény, hogy a himlőjárványok a hidegebb évszakokban és azoknak leghidegebb hónapjaiban érik el tetőfokukat — tehát e városban is, az újból való bejöttéről (mit pedig nagyobb városokban könnyűszeríve tétetnek meg járványok kezdetén) tudni nem igen akarnak.

Számok bizonyítanak, s nem phrasissok. S bár elismerve van az, hogy a véd-himlőjtas a himlő megkapása ellen nem óv, mert bárki is be van ojtva, a himlőt azért mégis megkaphatja (relatív immunitás az első bejött után 1 évig, a második után 4 évig tart); de legalább az ellen biztosíthatja magát a bejöttás által az ember, hogy azt nem kapja meg oly veszedelmes és halált hozó alakban, mint a nélkül s erre statisztikai adataink vannak! Ily számadatokat természetesen csak nagyobb járványok alkalmával és pedig csak nagyobb városokban lehetne nyerni, hol pontos, szigorú és megbízható észleletek tétetnek s hol a rosz szemű által nyújtott anyag használatlanul nem hagyatott, hol igyekeztek okulni a múlt példáján s nem azt mihamarabb elfelejteni. Városunkra is kiönté pandora szelemezését s abban csak a feledékenység gyógyszerével úgy látszik élni is akarnak városunkban; mert sehol semmi nyoma annak, hogy az alig leviharzott kolera járvány által nyújtott anyagot valaki feldolgozta az azon idő alatt nyert tapasztalatokat és észleleteket a jövőre okulás végett valaki egybegyűjtö-

*) E sorok a járvány kezdődés irattak s azóta csak ugyan igen roszanemű himlő esetek fordultak, és pedig tekintélyes számban elő.

ki féli az ördögöt, mint egy alázatos szívű keresztényhez ki el akarja nyerni az üdvösséget.

Williams e beszéd után különös pillantást vetett fiatal barátjára s néhány percig szótlan állt; azután más közömbösebb tárgyra vitte a beszédet s kevés idő múlva eltávozott.

E közben eljött az ősz s Williams háza anynyira kézen állt, hogy bele lehetett költözni. Egyik közelebbi vasárnapon rendezett is egy csinos falusi ünnepélyt annak felszcatelésére, mely alkalommal az egész helység lakosságát a tágas csárban pompáson megvendégelte, a házban pedig Leads mester családja, a két német ifjú, a falu lelkésze s még néhány művelt ember a kényékből, alkék fényesen terített asztal mellé. Betty, Leads ur bájos leánya vitte a házi nő szerepét s csupa kedv és örömből állott.

Ebéd vége felé felállt Williams s lángoló arccal, gyöngéd tekintetű vetve a fiatal lányka felé, éltette a ház jövődöbeli asszonyát. A mit mindenki gyanított már az ebéd kezdetén, most szóra jött. Leads mester kijelenté elégtűt mosolylyal, hogy leánya a nagyra becsült Williams ur jegyese, hogy az ma reggel megkérte tőle kezét s neki úgy, mint Bettynek, szívűből jövő beleszgyezését kinyerte. Egyszersmind szabadságot vesz magának Leads mester — a mint magát kifejezte — ezennel az egész jelenlévő tisztelet társaságot meghívni az esküvőre, melyet mához négy hétre fog saját házában megtartani.

Senki nem örült e nagy változási híreknek, melynek alá leendő vetve a „pápai süveg“ beh való rendes vasárnapi összejövétel s nem fogadta azt nagyobb részvétell, mint Henrik.

(Folytatás következik.)

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Szürke Jancsi.

Elbeszélés.

Írta: Heyden Frigyes.

(Folytatás.)

A koldus felriad e hangra. Hirte'len felszökik, mint egy dühös vad rohan Róbert felé s torkon ragadja őt.

— Megtalálalak végre, alávaló gazember! kiált fel, add vissza pénzem! De ez erőfeszítés utolsó erejét is megtűré a kiéhezett, betegségtől elgyöngült nyomoru váznak s halva rogyék a Róbert lábához és — ez borzadva ismer benne hajdani főnökére. Ugy tetszik neki e porzoban, mintha a pokol kapuit látna maga előtt feltárulni.

Azonnal házába viteti a halottat, orvosokért futtat s semmi fáradságot nem kímél — habár hasztalanul — visszahívni őt az életre. — Az esemény híre elterjedt, a nélkül azonban, hogy az Róbert hírnevének legkevésbé is ártana.

Hajósok s más egyének elbeszélése nyomán bebizonyult, hogy a meghalt Amerikából jött ide, felakarrán találni Keletindiaiban egy csalót, ki mint mondá, vagyonának utolsó filléreitől fosztá meg őt. Előbb Bombay-nál szállt partra, hol autatásainak tárgyát feltalálni vélte, de ott nem találta. Beljebb akart még nyomulni India bensejébe, de a mahrattoktól elfogatott, kik mint rabszolgát hurcolták őt magakkal, verték, kínozták, míg eszt veszté s beteg, kimerülten ott hagyák őt az

ni és közzétenni akarná.* Ne tegyünk így a jelen himlőjárvány alatt, okuljunk a múlt tapasztalatain, bárha azt nem is tudjuk, hogy a védhimlőjótás által in ultima analysi miképpen biztosítottak a szervezet a veszedelmesebb himlőfajok megkapása ellen, a bárha mostani okoskodó korszakunkban, a hol oly gyakori, hogy a sutorok ultra crepidam mennek, azokossá vált mindennek végökát fűrkészni a azon gyógyszerközt, melyet, véges emberi elménél fogva, kipuhatóni nem lehetett, egyszerűen elvetni [szóljon bár 1000-ed éves (igaz, hogy pusztán csak empyrikus) tapasztalás mellett] mindezek dacára, ha talán még lehetséges, térjünk magunkba s ne akarjunk mindenben okosabbak lenni atyáinknál, hajoljunk meg a közegészségügy terén is, a tények (de nem az egyes tények (de nem az egyes elszigeteltek, hanem az ezrivel észlelt tények) logikája előtt; ojtassuk be magunkat, ojtassuk be gyermekeinket, még azokat is, kik a himlőn keresztül mentek s élünk a kellő óvszabályokkal, melyek minden himlőjárvány alatt Európa nevezetesebb városaiban foganatba vétettek.

A miveltebb középírend, a mióta némileg már nálunk is gondolkodni megtanult, elkezdett a közegészségügy, sőt a betegségek gyógykezelésének terén is okoskodni s alig hogy egy kisé eszméltre jutott, már e sikamlós téreken is maga lábán óhajtaná járni. S mert nemzetünkben, főleg a legujabb időben fiatal geniek, s hajlottkorú ifjczok lármá csapása folytán a régi szokások által szentesített s a tudomány által javasolt közegészségügyi intézkedések és orvosi rendelkezések iránti tisztelet fogyni kezd s mert ennek ellenállása, az iskolákban nyervehető élettani, bonctani és életrendtani oktatás hiányzik — ezért jutottunk most egyszerre a közegészségügy és a betegségek gyógyításának terén is a legnagyobb zavarba; egyik ezt hiszi s a mellett kardoskodik, másik mást és a mellett emel szót; egyik allopatha, másik hydropatha és homeopatha s isten tudja miféle patha a a sok dajka közt elvévész a gyermek, miután rendszeresség és tervezettség az összeműködésben — mi pedig járványokkal szemközt a leglényegesebb — nincsen.

Számtalan adatot hozhatnánk fel a védhimlőjótás névösszege mellett; ilyenek találhatók Oesterlen kézikönyvében.* Oe. ugyanis azt írja, hogy „ki lett számitva, mikép Európában a védhimlőjótás behozatala előtt mintegy $\frac{1}{12}$ — $\frac{1}{10}$ -ed része az ónépességnek vészhimlőben halt el“ és pedig mindezek fölött gyermekek, igen ritkán felnőttek s némely évben $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ -de az elhalt gyermekeknek, a himlő áldozatául esett. Hogy p. 100,000 élők közül az elmúlt században s ebben a században egész 1850-ig

a védhimlő ojtás behozatala előtt és után		
elhalt rajnai Poroszban	90,8	9,0
Vestphaliában	264,3	11,4
Pomeraniában	177,4	13,0
Svédhonban	205,0	15,8

Oe. még egy hosszú lajstromot közöl. Ebből látható, hogy a halandóság a védhimlőjótás behozatala óta, nem éri el $\frac{1}{80}$ -dét az addiginek; miből a hírneves orvosi statisztikus Oesterlen tanár igen helyesen azt következteti, hogy a himlőjótás által száz meg száz ezer embernek élete lón megmentve.

Azt is tudja mindenki, hogy a tehénhimlővel ojtás (vaccinatio) behozatala előtt általánosan behozva volt az emberhimlővel ojtás u. n. variolisatio. Így például 1768. oct. 12-én maga II. Katalin orosz csárné alávété magát és fiát az emberhimlővel ojtásnak. Az ojtásnak e nemét különben Lady Montagne az azidőbeli konstantinápolyi nagykövetnek neje honosította meg Európában; ki házába térve, ezen, keleten már régóta divatozó ojtásmódot a legmelegebben ajánlotta. Lady Montagne még 1718-ban beojtatá magát emberhimlővel. S csakugyan mint Süssemler írja, „a valódi himlőnek beojtása is jótétemény volt, a mely által ezeknek élete lón megmentve: mert míg azelőtt 100,000 évente halott közül 8000 vészhimlőben halt el, a beojtás e nemének behozatala után csak 833 himlőbeteg pusztult el, úgy, hogy évenként 7667 gyermek lón ily módon az életnek megtartva. (Helyre a hírneves bécsi orvostanár, a borbetegségekről írt tankönyvében azt állítja, hogy bár az ojtásnak e neve Angliában elterjedt, de a többi Európában csak nehezen törhetett magának utat; mint hogy az ojtások dacára a járványok ép oly számszerűen szedték áldozataikat mint azelőtt, sőt némely vidékekre épen az ojtások által huzortartott. Így az emberhimlővel ojtással a XVIII. század folyamán felhagytak; a kormányok azt eltilták.

A bajt tulajdonképpen gyógyítani nem lehet, sőt azon formában, melyek vészes jlegat öltenek mint p. az u. n. peteases himlő, vagy az ószezefolyó hólyagos himlő stb. Az előbbinél ártyón meginduló vérbonlás, az utóbbinál az igen magas fokú

s a testet megemésztő genyláz, hiusitnak meg minden gyógykísérletet; mint ezt nagy járványok alkalmával (Hamburgban az 1870—71—72-ki, Bécsben az 1872—73-iki járványok alatt) mi alatt ily vészes himlő alakok számosabban lépnek fel mint más kor észlelni lehetett; s az ily járványok tudományos észlelői és leírói, olykor bírnak azon lélekemelkedettséggel, ösztönül megvallani, hogy azilyetén himlőalakokat gyógyítani akarni hiu kísérlet.*

Miután így látjuk, hogy a nehezebb alakjait a himlőnek gyógyítani nem lehet s miután statisztikai adatok bizonyítják, hogy e nehezebb alakokat épen a be nem ojtottak kapják meg nagyobb számban; ebből önként értetődőleg oda vagyunk utalva, hogy a védhimlőjótás állásával, — mely egyedül ment és óv némileg — kiterjedtebb módon és ismételtén éljünk.

Statisztikai adatokat említünk s ezek kezeink közé vannak szolgáltatva, épen a hamburgi és bécsi közelmúlt években lefolyt nagy járványok által.

Hamburgban ugyanis 1870 augusztusa óta egész 1872 februáriusáig tartólag joly himlőjárvány uralkodott, minő a megbetegedések és halálozások számát tekintve s században ott még elő nem fordult. Ez idő alatt a hamburgi közkórház himlőosztályában 1871 márczstól ugyanazon év aug. 1-ig 1235 eset gyógykezeltetett e ezek között a be nem ojtottak tetemesen nagy halálozási százalékok mutatnak és pedig 33.1% (így p. 107 be nem ojtott gyermek közül 41 halt meg = 38.4%). Ezzel szembe állítva a beojtottak számmarányokat, úgy találjuk, hogy a 10—20 éves korig a halandóság 1.5%; ezen felül a beojtottakra nézve is nő a halálozási százalék, míg a 35 éven felül beojtottak és be nem ojtottak ugyanazon arányokat mutatják.

(Folyt. köv.)

A pápa constitutiója.

A pápa választására vonatkozólag IX. Pius még múlt évben adott ki egy új constitutiót. Most közli a „Köln. Ztg.“ e constitutiót egész terjedelmében a következő bevezető sorok kíséretében:

„Hő fordításban közöljük egyikét a legfontosabb okmányoknak: IX. Pius pápa constitutióját: „Apostolicae sedis munus“ stb. 1873. május 28-ról. Ez által az eddigi ősi pápaválasztás egészen megváltoztatatik, úgy hogy méltán kérdezhettük, a régi vagy új kath. egyház-e ez? Még csak azt jéggyezük meg, hogy ez azon okmány, melyről a hirt bejárta a világot és melynek lételet tagadták, mert tévesen „Praesente cadavere“ című bulaként volt idézve. Ez okmány fontosságáról nem szükséges egy szót sem szólnunk.“

Ezek előrebocsátásával közli aztán a nevezett kölni lap az új pápai constitutiót, melyet mi is egész terjedelmében közölünk:

„Pius, püspök, isten szolgáinak szolgája, örök emlékeztetől.

A szent széknek hivatása és kiváló kötelessége hogy annak jelen és jövő sérthetlenségéről gondoskodjék. Miután ellenségeink szemérmelensége mindent elkövet, hogy a szent hatalom szabad gyakorlatát meggátolja, isten segédelmével és kegyelmével mindenütt ébrek leszünk, hogy azt sérthetetlenül megóvjuk és fentartsuk. És hogy az halálunk után se károsíttassék meg, ha a választó-gyűlést meggátolni, vagy bármi módon megzavarni akarnák, kénytelenek vagyunk a Péter legmagasabb székét elfoglaló utód választásáról gondoskodni. Mindazok után ugyanis, a mi azon emberek részéről történt, kik a kath. hit ellenségei lévén a világáramlat szelétől bajtva a legfőbb kormányzatot vezetik s mit külföldön levő tiszt. püspök-testvéreink ellen is mivelnek, mindent lehet váni.

Sziveikben tán már eddig arról gondolkoznak, hogy titokban vagy nyilvánosan miként vigyék azt keresztül, hogy legközelebb ne választassék pápa, vagy ha igen olyan választassék, a ki rosz célzattalnak hódol. Ezért követjük boldog emlékeztető elődünk VI. Pius pápa példáját, ki szintén nagy szorongatások közt volt s nem késett a keresztény közösség segítségére sietni, s gondoskodunk óvszerekkel az egyház jelen s jövő veszélyei ellen.

Miután látjuk, hogy napról-napra új nehézségek merülnek fel, bevalljuk, hogy az időviszonyok új megszorításokat tesznek szükségessé. Ezen s más indokokból a jelen iratban inkább arra fordítunk gondot, hogy halálunk után könnyű módon s kelő gyorsasággal választassék egy római főpap, mint arra, hogy a szertartások s szokások ünnepélyességek pontosan megtartásának, melyekkel ily nagy fontosságú ügy eddig elintéztetni szokott.

Ezért saját elhatározásunk és a postoli hatalmunk alapján megszüntetjük nem csak a megtartandó választógyűlésre vonatkozó, hanem általában mindazon törvényeket, melyek a választási helyre, (t. i. hol a római főpap meghalt,) szertartásokra s szokásokra vonatkoznak, melyek azokban nem tartoznak a canonjogi választás lényegéhez s teljességé-

* L. „Archiv für Fernatologie u. Syphilis“ 1872. 2. füzet, hol a 379-ik lap-on a hamburgi járványról jelentést tevő hamburgi közkórházi segéd-orvos így ír: „Die Therapie er wilt sich für diese Form (t. e. variola haemorrhagica) der Krankheit gegenüber als völlig machtlos.“ S alább „Die Reichlichkeit des Exanthems, die confluenten Pocken bilden für die Mehrzahl der gestorbenen die Todes Ursache.“

hez. Jól tudjuk ugyan X. Gergely „Ubi periculum“, V. Kelemen „Ne Romani“, VI. Kelemen „Licet in constitutionibus“ (1851.), IV. Pius „In eligendis“ (1862) XV. Gergely „Aeterni Patris“ s „Decret Romanum Pontificem“ (1621), végre VIII. Orbán „Ad Romani Pontificis“ (1626), s XII. Kelemen „Apostolatus Officium“ (1797) nevű constitutióiból, hogy e törvények, ha épen semmi vagy csekély veszélyek s akadályok forognak fenn, bőcsen és szigorúan megtartandók. Miután azonban a körülmények ugy alakultak, hogy mindentől lehet tartani, úgy azon ravasz emberek részéről, kik a szakadások táborához tartoznak, feloldozzuk összesen s egyenkint bibornok testvéreinket amaz esküjük alól, melyet az emlitett constitutiók pontos megtartására tettek.

És mindez nem csak a mi halálunk után bekövetkezendő választásra vonatkozik, hanem a későbbiekre nézve is, ha az fogna történni, hogy utódaink Péter legszentebb székén korai halál, vagy bármi más okból nem lennének azon helyzetben, hogy az utánok következő választás iránt intézkedjenek.

Miután jól tudjuk, hogy az apostoli constitutiók, főleg pedig IV. Pál „Quam Secundum“ constitutiója szerint a legszigorubb cenzúrákkal büntetetik az, a ki a pápa életében és tudta nélkül a következő pápa választásáról másokkal tanácskozik, a római egyház bibornokait feloldozzuk e tekintetben, úgy hogy nekik szabadjon még a mi életünkben is mind arról gondoskodni, a mi az ügy szentségével és cselekedet gyorsaságával összeegyeztethető.

Ennélfogva szabadságunkban áll a választás napjának megállapítása és mind az iránt tanácskozni, a mi a római főpap kellő időben való és szabad megválasztására szempontjából észszerűnek tűnik fel. — Mi a választás helyét illeti, hová a választógyűlés össze lesz hívandó, jogában áll annak, kit halálunk után e tiszt székésszerint megillet, azon esetre, ha — a mitől tartunk — Romában a választás nem lesz szabadon megtehető, hogy a választógyűlést Monaco fejedelemségbe, vagy valamely francia városba, vagy akár Maltába is hívja össze vagy bármi más helyre, hol teljes szabadságban lehet végrehajtani a nagyfotosságú ügyet.

Az azonban meghagyjuk mi is, mint elődeink terők, hogy míg a mindenkori isten végtelen kegyelme minket életben tart, a bibornokoknak nem szabad azon egyén személye iránt tanácskozásokat és értekezéseket tartani, a ki utódunknak megválasztandó.

Miután ez ügy a legnagyobb fontosságú és a főpap kellő időben való megválasztásától függ az egyház egysége, jóléte és nyugalma, meghagyjuk apostoli hatalmunknál fogva, hogy a kath. egyház bibornokai szent engedelmességgel és a kiközösítés büntetése mellett constitutióinkat teljes mértékben és híven megtartsák.

A constitutiót a pápa VI. Pius szavaival fejezi be, melyekben többi között arról van szó, hogy „az egész föld kerekessége“ veszélyben forog s hogy „a farkasok mindenfelől a juhokra törnek“, hogy szákmányul ejtsék.

A constitutio keit Rómában, 1873. május 28. IX. Pius pontifikatusának 28. évében.

Ezen okmányra vonatkozólag távirják Berlinből (jan 10.) a „N. fr. Pr.“-nek, hogy az ottani ultramontan lap: a „Germania“ közli ugyan a „Köln. Ztg.“ után az új pápai constitutiót, de megjegyzi, hogy a pápa tényleg adott ki a pápai választásra vonatkozólag egy bullát, mely azonban titokban tartatik.

A római német követség drága pénzen rá birt egy embert, hogy a bullát másolja le. A „Germania“ ebeszélti továbbá, hogy pár hét előtt római barátjától levelet kapott, melyben az állítatik, hogy a bulla meghamisított és a hamisító 10,000 frankot kapott munkájáért. — Mindet a nevezett ultramontan lap rég tudta s csak várta az okmány közzétételét, hogy kijelentse, miszerint e documentum, mely a curia tiltakozása mellett könnyen valódiaknak tekinthető, egy nyomorult hitvány ember koholmányja.

Száz és egy okunk van azonban hitelt nem adni a „Germania“ demontijének. Legyen bármint is, annyi a nevezett lap szerint is tény, hogy a pápa új constitutiót alkotott a pápaválasztásra nézve.

BELFÖLD.

Zilah, jan. hó 1874.

Zilah városa a nevelésügy iránt felkelt érdekltségének szép tanujélet adta ama adakozásokkal is, melyek a múlt hóban lefolyt s e lapokban is leírt iskolaszenteselés alkalmával folytak be e sorok irójához. Ugyanis már rég gondolkodtam a felől, hogy a Kraszna-utczában égető szükségét pótolna egy „Népkönyvtár“ létesítése. Most tehát az ünnepély kedvező alkalmát megragadva, eszmém realizálása szempontjából, felhívtam intéztem ez utca értelmes polgáraihoz, hogy „szenteselési estély“ cziműn karácson másodnapján rendezzünk az új iskola egyik tantermében társas összejövetelt (tarisnyás mulatságot). A polgártársak s egy pár intelligens család is résztvevett e jól sikerült mulatságban. Asztal felett szönygre hozáma „Népkönyvtár“ ügyét s a legmelegebb pártfogást észleltem vendégeim arcain; én is

„ad rem“ fordítám a „Népkönyvtár“ megalapíthatásá „miként“-jót, t. i. röviden felhívtam a társaságot az adakozásra. Az eredmény reményem felett töltött ki.

És itt van szerencsém ezennel elősorolni azok neveit, kik a zilahi krasznautczai „Népkönyvtár“ alapjához becses adományait, intézkedés végett, nekem átadták. Nevezetesen:

Balogh Károly, törv. széki v. bíró és iskola-széki tag 2 frt, Bikfalvi Ferencz, kereskedő 2 frt, Balogh János, jár. bírósági díjnok 2 frt, Butyán László, kép. növendék 50 kr, Czizmadia József polgár 1 frt, Diószegi Gáborné urhölgy 1 frt, Diószegi Mór, gymn. tanuló 60 kr, Diószegi Erzsike k. a. egy ezüst huszas, Ferenczi András, polg. 40 kr, Felker Lajos, keresk. 1 frt, Gulyás József, polg. 50 kr, Kincses Károlyné 50 kr, dr. Ligeti Sándor 75 kr, Nagy Károly, gymn. tanító 1 frt, ifj. Orcsán Sándor, ügyv. írnok 1 frt, Szedlák Endre, honv. hadnagy 1 frt, öz. Szilágyi B. Lajosné 1 frt, Szilágyi B. Berta k. a. 1 frt s 1 drb. ezüst huszas, Saigyártó Róza 1 frt, Szigyártó Julecsa 50 kr, Szilágyi József, polg. 20 kr, Szilágyi Gábor, polg. 40 kr, Talogdi György, polg. 1 frt, Zilahi István, polg. 60 kr, Varga József, néptanító 50 kr. Fényesen fejezte be a fennírt adakozásokat zsidói Álgya Miklós, közg. írnok, ki 5 frtot és 20 drb. könyvet ajánlott fel a „Népkönyvtár“ részére. Adakoztak még az iskola növendékei közül azok, kik szüleikkel jelen voltak, u. m. Birtalan Klára 10 kr, Molnár Juli 6 kr, Nagy Anna 6 kr, Papp Zsuzsa 10 kr, Róza Biri 10 kr, Simonfi Zsuzsa 5 kr, Szilágyi Róza 15 kr, Szilágyi Zsuzsa 10 kr, Szabó Róza 10 kr.

Mindössze gyűlt e szerint a „Népkönyvtár“ alapjára 27 frt 77 kr, és 2 drb. ezüst huszas.

Fogadják a nemes adakozók nagybecsű adományozásukért az ügy érdekében kifejezett meleg köszönetem nyilvánítását. Adja az ég, hogy e megalapított „Népkönyvtár“ mindhamarabb virágzásnak indulva, szent zálogaként maradjon fenn társas összejöveteleinknek.

Szász Lajos.

Csikszereda, január 11. 1874.

Kimutatás

Csikszék földm. felsőnépiskolája tanári testülete által f. év január 17-én a megállapítandó ifjúsági „olvasó és segélyegylet“ javára rendőzendő, sorsolással egybekötött tánczvigalomra adományozott nyeremény tárgyakról:

— (folytatás) —

Cs.-Szeredából: Hazay Mari 1 névjegytálcza, 1 órapárna. Enyeter Mari 1 forgács falikosár, 2 emlékpohár. Enyeter Berta 1 lámpatálcza. Gál Endréné 1 tajtszivarzipka. Leicht Emma 6 kép. Schuller Joseph 2 virágpohár, 1 burnószelece. Gözsi Julecsa 1 órapárna, 1 lámpatálcza. Molnár Ilka 1 dülő párna. Molnár Lotti 1 órapárna. Schön Etelka 1 papirfalikosár. Gező Elek 1 női tintatartó. Szabó Istvánné 1 gyöngy függőkosár, 1 órapárna. Hazay L. 2 korbács. Sándor Anna 1 dülőpárna, 1 tolltörő. Sándor Berta 1 gyöngy kosár, 1 asztalkendő szorító. Hertmann Anna 1 gyümölcsös ércztál. Lázár Domokosné 1 női táská, 1 asztali tűkör, 1 kézi lámpa, 1 varrószekő, 1 pénzestálcza, 2 szivartálcza. Egy valaki 1 ideal kép, 2 mükép.

Cs.-S omly óról: Fodor Berta 2 könyvjegyző. Körmendy Mari 1 szivarhamtartó, 1 mükép. Adorján Imréné 7 mükép. Puskás Ilka 2 mükép. Fekete Mártonné 1 mükép. Cs.-Taplócza óról: Aikler Albertné 1 üveg ecet és olajtartó, 1 fejkötő. Cs.-Dánfalváról: Székely Sándorné 2 gipszfigura, 1 virágpohár, 1 gyufatartó, 1 virágkosár. Cs.-Karcz falváról: Mihály Jánosné 2 asztalkendő. Lukács Istvánné 1 emlékpohár. Cs.-Szt-Tamás óról: Bogády Etelka 1 bársony falikosár, 1 lámpatálcza.

Gy.-Szt.-Miklós óról: Balázs Mihályné 1 személyre való evőkészlet, 1 mükép. Csörgő Venczelné 1 befőtő tartó kehely, 1 mükép. Csörgő Nina 1 abrosz. Csörgő Franciska 12 darab szervéta. Csörgő Cornelia 2 kávés csésze. Lázár K. Nina 2 mükép. Gy.-A faluból: Éltés Elekné 1 papir nehezék. Gy.-Ujfalu óról: Egyed Etelka 1 forgács falikosár, 1 lámpatálcza. Egyed Julianna 1 könyvtámla (taplóból). Gy.-Szárhegy óról: Dezső Mózesné 2 üveg gyümölcsöstál.

K.-Vásárhely óról: Dachsbe Alajosné 1 viaszfigura. Dachsbe Gizella 1 üregmadár. Bara Öszb 1 gyufatartó. Turóczi Mari 1 szivartartó, Turóczi Pepi 1 névjegytartó.

Deák Ignác, bizottim. pénztárnok.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Budapesten január 14. 10 ó. 10 p. d. e.

Érkezett január 14. 10 ó. 57 p. d. e.

Az osztályok tegnap nagyobbára befejezték a katasteri tötvényjavaslatot. Az igazságügyminiszteriumban megtétettek az intézkedések a magyar polgári törvénykönyv kidolgozása ügyében.

Királyunk tegnap este Bécsbe utazott; kísérete szintén fölment.

Páncsován a választás osaknem lázadászerű jelenetekre vezetvén, tegnap délután a választási actus eredménytelenül berekesztetett. A belügyminiszterium a rendzavarók ellen megkezdé a vizsgálatot.

A spanyol kormány osapatak elfoglalták Karthagéná várát. A lázadók hajón akartak menekülni; jelenleg üldözöttek.

A francia kormány, bizalmi szavazatot kapván, marad.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, január 14. 1873.

— **Ö felsége a vallás és közoktatási magyar miniszter előterjesztése folytán dr. Toldy Ferenczet, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatóját, ezen hivatalától saját kérelmére fölmentette s helyébe dr. Horváth Árpád egyetemi tanárt s könyvtári első őrt a nevezett könyvtár igazgatójává a rendszeresített illetményekkel kinevezte.**

— **A torna-vívoda egyet ez évi rendes közgyűlését január hó 25-én, reggeli 10 órakor fogja megtartani a városbáz nagy termében.**

— **Inczédi Sámuel megválasztott főldvezető — mint halluk — ragaszkodva a közgyűlésen a választás megkezdése előtt tett nyilatkozatához, a főldvezetői tisztet nem fogadta el s miután K. Biásini Domokos volt főldvezetőmester se hajlandó tovább en elnöki széket betölteni, a részjegy birtokosoknak egy tekintélyes nagy része bárq Wesselényi Béla aare körül sorakozik. E kijelölést magunk részéről is nemcsak helyesnek és tapintatosnak, de az érdekeknek is mondhatjuk.**

— **(Necrolog.) Özv. Schilling Jánosné uraszonny mély családi gyász érte. szeretett fia Schilling János folyó hó 12-én éji 11 órakor, 30 éves korában, rövid szenvedés után meghalt. Nyugodjanak porai békélen.**

— **Gyöngyösiné, Mátrai Laura asszony vendégszerelése során még Negyedik Lászlóban (csütörtökön.) Hazatértekben (szombaton) s végül Somerive grófnőben (vasárnap bérlet-szünet) lépik föl, ez utóbbi egyszerűsége jutalomjátéka és bucsuföllepte is levén. Talán felesleges is a t. közönség figyelmét ez előadásokra külön is felhívunk.**

— **A „M. Polgár” szerint Urlaki János, városunknak egykori közszereplőben álló festője és honvédtiszt, Pesten nagy nyomorban meghalt. Részünkről is sajnálattal vesszük tudomásul e hirt, de méltó megbotrátkozással a „Magyar Polgár” azon eljárását, mely szerint „a szivrázó kép-”ekéi késedelem nélkül a kormányt vonja felelősségre. Urlaki, a mint mi tudjuk, alig lehetett jelenleg 45—48 éves ép férfi, ki a festéssel Kolozsvárt és Oláhországban meg tudta keresni kenyerét s így sem kora, sem a harcban kapott sebei nem igényelték a honvéd menházat; s ha talán mégis nyomorban halt el, annak valószínűleg maga és nem a kormány volt oka.**

— **A helybéli egyetemi joghallgató ifjúság e hó 24-én tartandó táncszölgalmára nagyban folytak az előkészületek. Ejtáncmulatságok immár évek előtt is fénypontjai voltak a zajos bálidénynek s a közönség kezdetül fogva örömmel karolta föl a hozzá fűzött jótékony eszmét: a szegényebb sorsu jogászok segélyezését. A részvét s lelkes buzgalom meg is termette áldásos gyümölcseit, a jogászsegélyegylet életbe lépett s a segélyezést a rendelkezése alatt álló szerény alapból megkezdette. Reméljük ez utóbbi bál jóvedelme is jelentékeny lendületet adand a segélyalapnak. A rendezőség mindent elkövet, hogy a bálók hajdani fényét ne csak tisztán megőrizze, hanem jóvendőre is ily díccsel nevelje.**

— **A kir. igazságügyminiszter Incze Pál erdélyi helyszínelési főbiztost a belényesi kir. törvényszékhez telekönyvezetvé nevezte ki.**

— **Albert herceg bronzemlékszobrát a Holborn-Viaduct-on január 9-én leplezték le, a walesi és a cambridgei hercegek jelenlétében. Az ünnepély után lakoma vlt a lord mayornál, mely alkalommal a walesi herceg egy igen melegen fogadott toaszót mondott.**

— **A szegedi „forgalmi bank,” mely 1872-re 100 frt befizetés után 66 frt osztalékot fizetett, jan. 11-iki közgyűlésen elhatározta a leliquidációt.**

— **Deák Ferencz és gr. Széchen Antal. A „Budapesti Szemle”-ben Tacitusról írt tanulmányában gr. Széchen Antal a következőket beszéli: „Az 1839—40-diki országgyűlésen Deák Ferencz a szólásszabadság tárgyában mondott egyik beszédét (melynek előadását, mint fiatal hallgató, tisztelő figyelemmel és mélyen meghatva, bár eltérő politikai irányomnál fogva nem minden kétkedés és benső ellenvetés nélkül követtem, Tacitus Agricólájának azon szavaival végző: „Dedimus profecto magnum patientiae documentum, et sicut vetus aetas vidit, quid ultimum in libertate esset, ita nos, quid in**

servitute, memoriam quoque cum voce perdidissemus, si tam in nostra potestate esset, oblivisci quam facere.” Az irodalmi szépségnek egy új világa nyílt meg akkor előtttem, elővettem Tacitust, visszatértem vele és általa a korán elhanyagolt régi irodalomhoz és ebbeli olvasmányaim legkedvesebb benyomásai összeeszozódnak emlékezetemben e hathatós parlamentarizmus hivatkozással, és azon férfi iránti tisztelettel és vonzódással, ki nem gyaníthatta, hogy midőn meggyőződésének fényes kifejezését adva, annak a római író fenséges szavaiban új támaszt keres, egyszerűsége egy jelentéktelen hallgatót a legnemesebb szellemi élvezetekre utal.”

— **Egy üngyikos pap. A Torontál írja, hogy Martin kegyesrendi tanár közelébb üngyikos módon vetett véget életének. Okát, hogy miért tevő, még legjobb ismerősei sem gyanítják.**

— **Pályázati jelentés. Arany Lászlónak a szoborügyi bizottság titkárság jelentése szerint: Báró Eötvös József szobormintájára 1873. december 31-ig, mint a kitűzött határidő vége napjáig a következő pályaművek érkeztek be: 1. sz. Jelige: „Per aspera ad astra.” 2. sz. Jelige: „München.” 3. sz. Jelige: „Haladás.” 4. sz. Jelige: „De mortuis nil nisi bene.” 6. sz. Jelige: „Szelleme fényében látta Európa hazánkat.” Ez utolsó pályázó azonban a megkívánt szoborminta helyett csak rajzot küldött be, a mi pályázatra nem bocsátható.**

— **Kirándulás Keletindába. Három szentvédélyes sportman: Tietwertinsky herceg, gr. Batthyány Elemér és b. Orozy Elek Triestbe utaztak, hogy a Suez-esatornán át Kalkuttába utazzanak, hová már a jövő hóban meg fognak érkezni. Céljuk: oroszánvádaszat. Szolgáikat biztosítani akarták egy helybéli biztosító társulatnál, de a társulat nem fogadta azt el, épen az oroszánvádaszatokra való tekintetből.**

— **Deák Ferencz legújabb arczképe termézet után olajba festve elkészült. Az öreg ur régóta nem volt levéve s barátai és rokonai gyakori unszolásának sem engedett, hogy arczképét lefesteni engedje. Minden újabb olajfestmény, mely áruba bocsátott, Deák Ferenczet fényképe után másolta le. Nagy hazánkfia rokonsága utóbbi időkben igen óhajtott volna eredeti arczképét birni, de alig merte őt beteges állapotában kérni, hogy a festőnek álljon. Szeniczey Ödön tehát szinte csak fénykép utáni másolatra gondolt, midőn először fölkerde a jeles arczképfestőt Kern Armin urat, hogy Deák Ferencz meléképét elkészítse. Váratlan kedves meglepetés volt rá nézre, midőn az öreg ur öcsöje főlének kérésére késznek nyilatkozott a festőt fogadni. December 30-án reggel ült Deák Ferencz először és pedig mindjárt két ízben, amaz egy rövid megszakítással, mely a pihenésre volt szánva. Látrán ugyanis a művész nagy kedvét a munkához, Deák Ferencz maga is jó kedvet kapott s mit már régen nem tón, szívesen anekdotizált környezetével. Január 5-én délelőtt másodszor fogadta a művészt s ezen kétszeri fölvetel alapján készült el a munka. Az arczkép 32 hüvely magas és 25 hüvely széles. Mindenki, a ki látta, igen megelégedve nyilatkozott az élethűség fölött, mely a képen föltálalható. Kivált a szem, Deák Ferencz mimikájának ezen hatalmas eszköze, kifejező s a jelen körülményeket mintegy visszatükröző varázsszával kaplogat a nézőre. A sajátos arczszín, a szemöldök és a gyéren homlokába eső hajzat historikus becsot kölcsönöznek a művész ecsetének. Az arczkép, melynek most még ruháját, festékét, mint a „Ref.” hallja, ki fog tétetni a Deák-körbe.**

— **A bibornoki ünnepély alkalmával a budai várát nagy tömeg tartá megszállva. Az utakat, utcákat, tereket kíváncsiak tarka-barka csoportja állta el. Már kilenc óra után kezdtek gyülekezni az ünnepélyben résztvevő hivatalosak. Veres frakkos udvari cselédség, lófarkos csendőrök sűrűlődték, jártak ki s be a palota ajtaján. Pontban fél tizenegykor érkezett meg a pápai legatus két fogatu kocsin, s egyenesen a várkapólnába lépett. Ezután az evangélium oldalán levő két kis asztalhoz lépett, egyike a pápai brevét, másira a baretumot helyezte. Az új bibornok tizenegykor érkezett meg négyes fogaton. Az őrség tisztegett, midőn a kapun behajtatott. Ekkor az ünnepélyre hivatalosak, diszruhában érdemrendjegyekkel a király körül a nagy teremben voltak összegyűlve. Egy udvari fourier fogadta a magas érkezőt a lépcső alján s egyik belső terembe kísérté, melynek ajtajában a főudvarmester és a legatus fogadták, odább a főkamrás várt rá, az udvari fourier pedig tovább vezette a sekrestyébe, hol a bibornok fölöttébb bibor öltönyt s helyet foglalt a kápolnában. Ekkor indult meg a menet a nagy teremből. A menetet két udvari fourier vezette, ezek után jöttek a páleáz apródok, azután a kamarások, titkos tanácsosok, ministerek, ezek után az első udvarmester, s a király. A kíséret a padok közt foglalt helyet, a király az evangélium oldalán a menyegzőt alatt levő trónra lép, az új bibornok ő felsége mögött. Az udvari chorus magyar nyelven énekelt Mise után a főszertartást a legatus a kis asztalhoz vezette, melyen a breve volt, ezt kezébe vevé, ő felsége elé lépett s latin beszédet tartva odanyújtá előbe a brevét. A király e szó kíséretében „legatur” újával érinté azt, mire a breve a primás egyik oldal-kanonokának adatott át, kiemelt hangon felolvasta. Ezután a főszertartó és a pápai követ az új**

bibornokhoz léptek s ő felsége elé vezették. A pápai követ felvette az arany tálcát, melyen a biretum volt s odanyújtá ő felségének, mialatt a bibornok a trón szalmájára térdelt. Ekkor a király baljával kalpagját feltéve, jobbjával átvette a baretet s a bibornok fejére helyezte. Az őrség ez alatt kívül dobpergés közt tisztegett. Most a pontifikans, a „Tedeumot” kezdé énekelni, az udvari kíséret letérdelt s az új bibornok áldást adott, s ezzel az ünnepély véget ért. A menet az előbbi rendben tört vissza a terembe, a bibornok csak akkor indult meg a papság kíséretében a kápolnába, midőn ő felsége már a nagy teremben volt. A király buszár-tábornoki egyenruhában volt. Kíséretében voltak: Andrássy gróf honvédtábornoki egyenruhában, Szilágyi, Trefort, Zichy, Pejačević ministerek, Waldstein gróf, a képviselőház és főrendiház elnöke s számosan a kamarások, titkos tanácsosok közül.

Kivonat a „Hivataloslap”ból.

— **Mundra Floréa Jákóbtól lefoglalt s 964 frt 50 kra becsült fekvőségek jan. 31-én elárvereztetnek.**

— **Bethfalvi Benkő Antal s György Jánosnak lefoglalt, 1001 frtra becsült ingatlanai febr. 9-én árverés után eladotnak.**

— **Maros-Vásárhelyi Tollas Lajosnak bíróság lefoglalt ingatlanai jan. 27-én eladotnak.**

— **Majláth Antalnak Kolozsvárt a sánczoldalban lévő házastelke febr. 9-én becsértéken alul is eladatik.**

— **Alvinczi Józsefnek Piskinczen lefoglalt marháit az igény v. elsőbbségi jog 8 nap alatt érvényesíthető.**

— **A k.-vásárhelyi törvényszék al-csernátóni Végh Ferenczet tékozlónak nyilvánította és gondnokság alá helyeztetését elrendelte.**

— **Kolozsvárt 1863-ban végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt özv. Nagy Györgyné szül. Vári Zsuzsa ingatlan vagyonához örökösödési joggal bírók, ennek érvényesítése végett 45 nap alatt jelenkezhetnek.**

— **A n.-szabeni pénzügyigazgatóság területén egy vámszedő állomás betöltendő.**

— **A parajdi sóbánya hivatalnál betöltendő az első mázsatiszti állomás.**

— **A kolozsvári takarékpénztár által 150 sz. alatt kiadott 102 frt 25 kr betétet tartalmazó Hegedűs Kata nevére kiállított, de elveszett takarékpénztári könyvecske semmisnek nyilvánított.**

— **A brassai törvényszék azon váltókat, melyek 1873 jan. 1-én 73 frt 2 krtól s a másodika 1873 jul. 1-én 1474 frt 58 krról Petersdorfon a Neusiedler papirgyár részvénytársulat által kiállítottak, megsemmisítette.**

— **Az 1867 évi febr. 24-én Kolozsvárt kelt adósságok kötlővel, melynek értelmében csapó Róz Sámuel 740 frt tőkét s ennek kamatját lett volna köteles Eisenberger Lipótnak fizetni, a kolozsvári kir. törv. által megsemmisített.**

KÖZGAZDASÁG

A legújabb szülő betegség.

Közi: Incze Béla.

(Folytatás.)

Planchon és Lichtenstein kiszámította, hogy a rovarok száma, melyek egyetlen egy peték rakó nősténytől egyetlen év alatt, márcziustól octóberig — kilencz nemzedék után — származnak: 25 milliárdra is rámeget. Ily roppant gyors szaporodás mellett tehát nem csodálkozhatunk, ha a kised el-lenség alig észrevehető támadása tarasz elejétől szög tökéletes romlásá fokozódik.

Ha a phylloxera a folytonos szivás által ki merült gyökereken, a nagy összefonódás következtében táplálékot már többé nem talál, újabb szákmány után tekint. Ilyenkor aztán a kéreg hasadékait és egyenlenségeit követi, míg földrepedésre vagy elég-gé puha földre akad, hogy még meg nem támadott vagy kevésbé ellepött tőkéhez juthasson, mert csekély erejével csak valamennyire kemény talajon sem tud áthalolni. Ha új eledel utáni földalatti vándorlásában egy ilyen, vagy valamely más akadályra talál, elhatározza magát kimászni a föld felületére, hogy szabadlevegőn folytathassa vándorlását. E földfeletti vándorlást, bár minő ok is nyújtott légyen réá alkalmat, Foucon egy gravetoni szőlősgazda és Bazille a heraulti gazdasági-egyesület elnöke egész biztossággal észlelte. Kétségen kívül áll, hogy a phylloxerák a nap melegebb óráiban a földön mint a hangyák egyik tőlől a másira futkosnak. Ha olyan töre akadnak, mely nekik tetszik, fölkeresik a kéreg apróbb mélyedéseit, hogy lassanként a gyökér nedvdus részeihez juthassanak.

Az utolsó october végével megjelenő phylloxera nemzedék kényszerítve van csupán a közelebbi tavasz visszatértevel rakni petét, s a telet mély álom-ban tölteni. Mivel ebben az időben a szőlőlő élet-működése meg van akadva, természetesen az élődiék kapzsi étvágya is kevés kielégítésre talál. A phylloxera az első fagy beálltával kezdi vesztetni élet-ségét s tevékenységét beszüntetni; földalatti részek

kérgeiben rejtli el magát s hogy ha november elején és közepén vigyázzunk rá, egészen mozdulatlan találjuk, mi korántsem betegülési jelenség, hanem valódi téli alvás. Ilyenkor sárga színűk eltűnik és barna külsőt nyernek, mely igen nehezen különböztethető az alatta vagy körülötte lévő kéreg részek-től s tökéletesen hasonlítanak a halott phylloxerához, csakhogy nincsenek kiszáradva s a levegőn, mint azok — összesugorodva.

Mártius elején még mind tart a phylloxera téli álma; de a rovar ilyenkor, talán a hosszas nélkülözés következtében nagyon össze van típeredve, míg a kifejtett és tevékeny phylloxera $\frac{2}{3}$ -tól egész $\frac{3}{4}$ millimeter nagyságu volt, most e nagyság a millimeter 27 század részére szállhat alá.

Azon pillanatban, midőn a phylloxera a tevékeny életre visszalép, mint a legújabb időben Mac Cornu észlelte, barna, vastag s kemény burkát leveti és egy új, felette győnge s puha világossárga ruhában jelenik meg, melyen az előbbi ruha mindenj vonalszerű redőit a legfinomabb részletekig föltálalhatjuk. A rovar tehát fölbredésével azonnal leveti téli felsőjét s valódi tavaszi tolettében lép elő.

(Folyt. köv.)

— **A gy.-föhlővári piacz árai jaa. hó 10-ről 1873 alsó ausz. mérője. Tisztabuzza 6 ft. 13 kr, Elegybuzza 4 frt. 50 kr. Rozs 4 frt. 25 kr. Zab 1 frt 50 kr. lencse 32 kr. Paszuly 16 kr. Burgonya 2 frt — kr. Egy pont marhabus 20 kr.**

— **A n.-enyedi piacz árai január 13-ól. 8-áról. a. ausz. mérő Tisztabuzza 5 fr. 80 kr elegybuzza 5 frt 50 krajczár, rozs 4 forint 20 krajczár zab 1 forint 50 kr pityóka 1 frt 75 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsir — kr. Egy kup. sborsó 32 kr. lencse. 32. kr. paszuly 12 kr. Egy mázsa kenyérliszt 13 frt Egy font marhabus 16. Egy mázsa szalma 1 frt. 20 kr. Egy öl tűzi fa kemény 9 fr.**

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Jan. 13-án 5% Metalliques 69.55 frt. 69.55
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.50 frt
1860. Kölcsön 10475. Bankrészevény 1027 Hitelin-tézeti részvények 240.75 London 11375 ft. st. —
Ezüst 108.75. Cs.kir. arany — Napoleondor 907

Urbéri kötvények: Magyarországi 74.75. Teme-si 74.— Erdélyi 73.75 Horvátországi 75.—.

Felelős szerkesztő Szász Béla:

Nyiltér.°)

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Revalesciére Du Barry.

Londonból. (96—208)

Minden betegség elenyésztetése gyógyszer és költség nélkül a delicat egészségi tápszer Revalesciére Du Barry által, Londonban, a mely feleltetkél és gyermekeknél 50- ezer ölecsből minden más gyógyszernél.

Kivonat 75,000 gyógyításból gyomor-, ideg-, altesti-mell-, tüdő-, torok-, harg-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgy-cső-bajokban, a melyekből másolatok kívánságra ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

74.670 sz. bizonyítvány.

Bécs, 13. april. 1872.
Hét hónapig valék kétségbeesett helyzetben. Mell- és idegbajom volt, egy hogy napról-napra láthatólag fogytam a tanulmányaimat sem folytathattam. Hallottam híret az ön bámulatos Revalesciére-jének, használni kezdtem s biztosíthatom hogy tápláló és delicat Revalesciére-jének egy havi élvezete után tökéletesen egészségesnek és megerősödötnek érzem magam s a tolat legkisebb részként nélkül vezethetem. Kötelességemnek tartom ezen, aránylag igen olcsó és izletes tápszer minden szenvedőnek, mint legjobb gyógyszer ajánlani s maradok alázatos szolgája

Feschner Gábor,

a fensőbb keresk. tanintézet hallgatója

Mitovitz, 30. april. 1871.

Hála a kitűnő lizinek, művérem, ki ideges főbajban és álmatlanságban szenvedett, 3 font élvezete után a javulás útján van. Együttal bátorítkodom kérni őt, hogy nekem utólvá mellett 1 font közönséges Revalesciére-t terjedelmes használati utasítással nyolcz hetős gyermekek számára küldeni szíveskedjék. Tisztelettel

Kostits G. Miklós.

73.704 sz. bizonyítvány

Prilep m. p. Holleschau Morvában, 7. május 1871.
Mintán az öntől már régebben kapott Revalesciére el-fogyott, gyomorgyengeségemnek pedig igen hathatós gyógy-szer, kérem, hogy nekem a valódi Revalesciére-ből 2 font-utólvá mellett lehető előbb küldeni sziveskedjék. Tisztelettel

Táplálóból levén a használat, a Revalesciére éltetéseknél a gyermekeknél 50-szer olcsóbb a gyógyszer.

$\frac{1}{2}$ fontos bádogszalencsában 1 frt. 50 kr., 1 font 2 frt 50 kr., 2 font 4 frt. 50 kr., 5 font 12 frt 20 frt 24 frt 36 frt. Revalesciére kétszeresült szalencsákban 2 frt 50 kr és 4 frt 60 kr. Revalesciére csokoládé porban és táblákban 12 oszámra 1 frt 50 kr. 24 oszámra 2 frt 50 kr, 48 oszámra 4 frt 60 kr. Porban 120 oszámra 10 frt. 258 oszámra 20 frt. 576 oszámra 36 frt. Kapható Barry du Barry és társai által Bécsben, Wallfischgasse 5 sz. valamint minden városban jó gyógyszerésznél és fűszerárúsnál; a bécsi ház el is küldi minden irányba postai utólvá vagy utólvány mellett.

Kolozsvárt: Binder Károlyné. Debreczen: Mi-álovits István a „Kigyóhó” címűet gyógyszerárúban. Da-na-Kölvárt: Nedhara Pálné. Brassóban: Fabik Ede és Ikellianál. Gyula-Fehérvárt: Mihelys Zsigmond gyógy-szerésznél. Marosvásárhelyt: Fogarassy Demeternél. Posten Török Józsefnél. Temesvárt: Quirinyi Alajos és a váro-yszerárúban.

*) E rovar alatti kérelmekért csupán a rajtörbörög társában vállal felelősséget. Berek.

